Anul X. Arad Mereuri 18|31 Octomvrie 1906. Nr. 195.

REDACTIA
Deák Ferencz-utcza anul 20

ABONAMENTUL
Pe un an . . . . . 20 cor.
Pe jumătate an . . . 10 »
Pe 1 lună . . . . . 2 »
Numărul de Duminecă pe an 4 coroane.
Pentru România şi America 10 coroane.
Pentru România şi străinătate numerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAŢIA
Deák Ferencz-utcza anul 20.

INSERŢIUNILE
de un şir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicaţiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraş şi comitat 502

„Sava II. Brancovici."

(*) *Sava II Brancovici* a fost una dintre cele mai luminoase şi demnă de admirat figură nu a bisericii dreptmăritoare de resărit numai, ci a *întreg neamului românesc!* Stegar neînfrânt al Românilor din Ungaria şi Transilvania pe vreme când cele mai duşmănoase valuri se abăteau asupra noastră, în legătură de frăţie cu voivozii ţărilor româneşti pe când conştiinţa naţională era în faşe, ortodocs convins pe vreme când biserica noastră naţională era extrem de ameninţată, un pătrar de veac Sava Brancovici luptă ca un uriaş şi sfânta sa viaţă naţională o încheie ca *martir, singurul dintre toţi prelaţii români care într'adevăr şi-a vărsat sângele pentru neam...*

Acestui model de erou naţional, archimandritul *V. Mangra*, vicar al Orăzii-Mari, îi ridică un meritat şi demn soclu prin recenta sa lucrare »*Sava II Brancovici*«. Anunţând-o, *după ce am citit-o,* am spus că lucrarea Prea Cuvioşiei Sale arhimandritului *Vasilie Mangra,* este un eveniment literar. Scrierea aceasta face adecă onoare de d'oparte *bisericii* gr. or. române, pentrucă de sub praful trecutului a scos la lumină activitatea — uitată, am putea zice — unui mare prelat, — pe de altă parte cartea e de interes istoric general, pentrucă Sava II Brancovici a fost nu numai om de biserică, ci pe acele vremuri tipul cel mai clasic al luptătorului naţional... Am putea zice: pe atunci *singurul luptător de seamă*, luptător energic a unui popor împilat până la la cruzime şi stând în faţă cu potentaţi fioroşi...

Cartea P. C. Sale prezintă şi un moment actual, de polemică. Dl dr. August Bunea, canonic în Blaj, fie din convingere, fie din oportunitate, chestie de conştiinţă, destul că are cu desăvârşire alte păreri despre activitatea şi caracterul marelui prelat ortodocs.

Dela început deci şi până la sfârşit, archimandritul Mangra combate părerile emise de canonicul Bunea. Impresia noastră este că rar un învăţat a fost strâmtorat mai rău de cât dl dr. Bunea, după cum e fapt, că, fără şi de mult nu s'a scris o carte de caracter combativ cu mai mult temperament şi cu argumente mai bine alese şi mai sistematic grupate, de cum o face dl Vasilie Mangra.

Iată de ce ne-am crezut îndemnaţi ca la acest loc să se scrie primele şire despre cartea dlui V. Mangra, carte care merită să figureze în toate bibliotecile române, să nu fie chiar nici o casă românească fără această carte, prinos meritat adus memoriei unui mare şi sfânt luptător pentru neam.

Rákóczy.

(R.) Luată pe d'aîntregul, viaţa lui Rákoczy ne pare un roman istoric, extrem de interesant tocmai prin atingerea celor două extreme: ridicarea la domnie, stăpân peste jumătate ţară, idol al Ungurimei fanatizate, ameninţând Viena şi pe Impăratul; şi umilit la Majtény, luând toiagul pribegiei, şi el, conducătorul unei serii de lupte eroice, petrecându-şi anii bărbăţiei departe de patrie, la ţărmul mării, în singurătate, însoţit abea de câţi-va generali cari zadarnic aşteptau vremuri mai bune: nici Franţuzii nici Turcii n'au mai riscat o acţiune pentru a reînvia domnia — Kurucz-ilor!

Ceva asămănător cu sfârşitul vieţii lui Napoleon. Chiar şi în ce priveşte soţiile, s'au asemănat: Luisa l-a abandonat pe Napoleon *căzut,* Amalia n'a urmat nici ea pe soţul său în pribegie, ci şi-a petrecut zilele în veselie, la rudeniile sale din Paris. Tot aşa: fiul lui Napoleon a fost crescut anume pentru a se prăpădi. Fiul lui Rákoczy a avut aceeaşi soarte!...

E de înţeles, că aducerea în patrie a osămintelor eroului şi a tovarăşilor săi de lupte şi pribegie, a pus în picioare Ungurimea întreagă. O serbare cum nu s'a mai văzut în Ţara Ungurească.

Noi Românii n'aveam însă ce căuta la serbare, ci ne-am îndeplinit datoria de concetăţeni ai Ungurilor când am stat pioşi d'oparte ori am lăsat să se petreacă, în linişte şi pace, la *comitate* şi în *şcoli*, comemorarea oficioasă.

Românii din comitatul Aradului aşa au şi făcut. Şi ori cât sunt de pretenţioşi şi de intoleranţi Ungurii d'aici, n'au avut nimic de obiecţionat, n'au putut zice că nu suntem leali.

Unul dintre fraţii din congregaţia Caraş-Severinului ni-se pare însă că a făcut esces de zel. Directorul organului naţional din Lugoj, oratorul festiv în chestia Rákoczy, a zis anume:

»Francisc Rákoczy al doilea *a fost şi al nostru...* Ca fiu al *Ilenei* Zrinyi şi nepot al lui George Rákoczy a fost depositarul şi a căutat să şi validiteze acea *tradiţie politică* care a căutat mărirea şi libertatea patriei nu în închinarea faţă de *lăcomia Apusului,* ci în cucerirea inimei acelor popoare şi îndeosebi a acelui popor, care deja atunci era cheia Orientului. El a avut inimă pentru poporul, pe care deja în frageda sa copilărie l-a văzut, după prea timpurie moarte a nefericitului său tată, apărînd cu sângele şi viaţa aproape trei ani de zile Muncaciul, cetatea *mamei sale,* contra *prepotenţei Habsburgilor...* A preferit amara pâne a străinătăţii *decât să îngenunche înaintea puterii de a cărei prepontenţă a voit să scape poporul său.* Exemplu strălucit al constanţei bărbăteşti, vrednic de preamărire!«

Termină:

»Aderăm însă la propunerea ca comitatul nostru să iee în mod cuvenit parte la actele de pietate şi cu *inimă cutremurată de fiorii bucuriei sfinte* a patriei care-şi recapătă fiii, *dorim* ca deodată cu rămăşiţele pământeşti să reînvie şi acel *spirit înviorşetor,* care *nu răzimat pe baionetele Apusului, ci în iubirea popoarelor Orientului caută mărirea şi fericirea ţării*«.

Teorie ca asta nu-i permis să prindă în sânul poporului român. *Asta ar fi să recunoaştem de bun şi actul dela 14 Aprilie 1849 alui Kossuth,* căci şi acesta «a vrut să scape poporul seu prepotenţa Habsburgilor,« Chiar în «*Pesti Napló*» de Duminecă Kaas Ivor scrie:

»*In acea Dietă* (dela Onod), *la 14 Iunie 1707, s'a adus o lege caşi ceea dela Dobriţin, în 14 Aprilie 1849*«.

A ne închina *tradiţiei politice* al cărui depositar a fost Rákóczy, ar însemnà a ne închinà politicei lui Rákóczy, a aprobà pe *Tököly care ajutà pe Turci să cuprindă Viena,* pe când Voevodul Munteniei d'atunci şi toţi Românii rugau pe Dumnezeu să-i scape de Turci...

Ungurii, cari nu vor să ştie de istoria lumii, ci se inspiră de Thaly; cari cu atât mai puţin vor să ştie de noi; cari sunt capabili să afirme că au fost apărătorii civilizaţiei apusene luptând în *tabăra Turcilor* contra Habsburgilor eliberatori ai cetăţii Buda şi victorioşii dela Zenta, pot să cultive tradiţia rakoczyană, pot să preamărească »exemplul strălucit« dat de Rákoczy şi Kossuth.

Un Român cărturar nu-i permis să facă însă *între Români* cult lui Rákoczy.

Iată de ce: *Rákoczy a fost reprezentantul cel mai celebru al oligarchiei maghiare,* al domniei de clasă. Oligarchia aceasta **n'a vrut să ne recunoască pe noi Românii drept popor,** ci numai *paria,* toleraţi câtă vreme oligarchilor le trebuiau iobagi, slugi. Oligarchia acesta *luptà contra Habsburgilor pentrucă ei tindeau la egalizarea drepturilor şi au căutat să uşureze soartea poporului de jos, dând iobagilor drept să se poată plânge la judeţ contra sălbătăciei şi neomeniei domnilor, şi dreptul să se mute unde vreà.* Oligarchia aceasta ne-a tratat ca pe iloţi: pe mitropolitul Sava II Brancovici l-a desbrăcat în pielea goală şi l-a bătut, d'alungul satului, până la

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hotele, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, şcoale, comune şi oraşe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1·6 filleri.

Telefon 561. Telefon 561.

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság.

Arad, Pécskai ut 13|14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuare! Epistole de recunoştinţă din patrie şi străinătate. Patente din patrie şi străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesaţi primesc deslişiri detailate.

Prospect gratuit, fără nici un contrat.

sânge; pe Horia, Cloşca şi Crişan i-a frânt în roate; şi-a arogat »jus primae noctis«, şi n'a fost nemernicie pe care să n'o fi săvârşit împotriva poporului.

A ne închină reprezentantului unei *astfel* de *politici tradiţionale,* ar fi a da cu piciorul *politicei tradiţionale române,* de dragul şi în serviciul politicei kossuthiste.

Dar nici nu înţelegem clar ce vreà să zică oratorul în pasagiul final.

Cum adică: »*spirit învioşetor*« spiritul »kurucz«-ilor cari îşi dedeseră mână cu Turcii? Dar ţara asta mai mult decât pe urma Turcilor a suferit numai dela — Tătari!

Şi un cărturar *român* vorbeşte cu dispreţ despre »baionetele Apusului« şi *îndreptăţeşte* lupta împotriva »prepotenţei Habsburgilor«? Vorbeşte de »apusul lacom« când vorba e de kuruczi şi tovarăşii lor Turci din răsărit, cari pe unde treceau, praf şi cenuşă lăsau.

Dar deschidă onorabilul naţionalist român dela Lugoj cartea lui Andrássy Gyula şi va cetì (pag. 52): »*S'a fost lucru înţelept că am primit pe Habsburgi*«.

Sub regimul naţional din casa arpadiană, precum şi după aceea: tot timpul cât *oligarchia alege rege,* statul ungar a ajuns să nu-şi mai îndeplinească misiunea, ci un cuib de vecinice frământări. Au trebuit şi a fost folositor să vină Habsburgii, să facă rânduială şi să ne introducă între statele culte ale Europei.

Asta o mărturiseşte Andrássy, ministrul *maghiar* care a aranjat serbarea rakoczyană.

E ciudat să vedem un publicist *român* mai rakoczyst de cât — Andrássy.

Dacă a putut rosti asemenea cuvinte publicistul român în Lugoj, preamărind pe Rákoczy, nu înţelegem ce l'ar puteà opri în viitor să serbeze pe Kossuth?!

Dacă înţelege prin atitudinea asta că Viena şi-a trăit traiul şi vrea Habsburgi naţionali maghiari în Budapesta, aibă curagiul s-o spună. Sub firmă naţională să se închine însă tradiţiei dela Onod şi Dobriţin, socotim că e un joc politic nepermis, condamnabil.

Presa germană despre cartea d-lui Aurel C. Popovici. *Presa germană continuă a scrie elogios despre cartea »Statele unite ale Marei Austrie« a dlui Aurel C. Popovici.*

Astfel marele ziar »Kreuzzeitung« dela 9 Oct. se ocupă la loc de frunte cu numita carte, tratând despre ea pe o pagină întreagă.

Dupăce arată că Austria nu se poate desfiinţa, dar că şi forma de guvernare actuală are nevoie de radicală schimbare, scrie:

»In timpul cel mai nou s'a ivit un bărbat, care pare a fi găsit soluţia cea mai nimerită şi o expune lămurit şi temeinic într'o carte voluminoasă. Acest bărbat se numeşte Aurel C. Popovici, Român din Transilvania şi unul din acei martiri, care a ispăşit credinţa şi iubirea pentru poporul său — cu închisoarea.

»Ceeace asigură soluţiunei propuse de dânsul o deosebită importanţă, este împrejurarea, că el a luat drumul mijlociu de aur între aspiraţiunile centraliste ale Nemţilor şi cele federaliste ale Slavilor şi el cu o imparţialitate înţeleaptă se fereşte atât de Scylla hegemoniei nemţeşti, cât şi de Charybdea majorizării slave... Numai nepărtinirea, care nu preferă pe nici o naţiune pe contul celeilalte poate da posibilitatea, de a aduce ordine şi linişte în învălmăşala chaotică a Monarchiei. Nepărtinirea aceasta însă dl Popovici numai aşa o crede realisabilă, dacă întregul imperiu se va preface dintr'un comglomerat dualistic de ţări, într'un stat unit (Bundesstaat) *pe bază naţională* căci numai atunci şi-ar vedea toate naţiunile asigurate sfera lor de interese. Spre acest scop dânsul împarte monarchia în 15 state naţionale.

»Ori cât de radicală s'ar părea la prima vedere această grupare, ori cât de puţin ar fi bazată pe tradiţiune şi istorie, ori cât de surprinzătoare şi nerealizabilă s'ar părea unora: totuşi ea este cunoscută tuturor acelora, cari s'au ocupat cu chestiunea naţionalităţilor, căci această grupare nu este alta, decât harta naţionalităţilor din monarchie ridicată la principiu politic. Radicalismul aparent al autorului nu este aşa de straşnic pe cum s'ar crede, trebuie să vadă numai cine-va planul (pe hartă) şi îl va pricepe şi aprecia imediat. Radicalismul acesta nu este o floare de florărie, o utopie... ci este o necesitate, fără de care azi nici că se poate gândi cineva la soluţiunea chestiei naţionalităţilor.

*

Osămintele lui Rákoczi. Trenul cu osămintele lui Rákóczi a sosit Luni în Caşovia. El a fost primit de o mare mulţime entuziastă. Ear Thaly Kálmán a rostit discursul festiv. Sicriele deschise au rămas accesibile publicului. Deputaţiuni număroase au depus cununi pe el.

*

Esces de zel ni-se pare faptul că un episcop român să meargă până la graniţă în calea rămăşiţelor lui Rákóczy, care Maghiarilor poate să le fie mare şi sfânt, cu neamul românesc însă n'are decât legătura că mii de iobagi români au sângerat luptând, *de sâlă,* împotriva oştirilor împărăteşti cari combăteau pe Rákóczy, *reprezentantul oligarchiei de pe acele vremuri.* Iar P. S. Sa dr. V. Hossu, episcop gr. cat. al Lugojului, s'a dus nu numai până la Orşova, ci a petrecut osămintele lui Rákóczy până la Pesta. Poate că s'a dus şi la Kassa.

Tot aşa: nu s'ar fi putut să lipsească oare de pe reşedinţa episcopească aradană steagul de bucurie? E o îndrumare oficioasă a se pune asemeni steag?

*

Deputaţii croaţi şi partidul naţionalist. Un deputat croat rezoluţionist cu numele *Pinterovici,* — drept răspuns la o ştire apărută în ziarele ungureşti — dezminte cu toată hotărîrea — că ar existà vre-o alianţă între Croaţi şi deputaţii naţionalişti. Dânşii — a zis deputatul croat — sunt reprezentanţii unei naţiuni politice şi a unui teritor politic separat. Iar o alianţă cu naţionalităţile din Ungaria ar însemnà o *degradare a naţiunii lor la naţionalitate.*

Şi aceasta ne dovedeşte ce situaţie norocoasă au naţionalităţile în Ungaria; toată lumea le invidiază.

Ce-i cu pactul?

Budapesta, 29 Octomvre.

Sărbările atât de măreţe şi poate prea sgomotoase pentru cenuşa pribegilor repatriaţi stau încă, ce-i drept, în centrul atenţiunii publice, dar ele nu izbutesc să asurzească cu totul glasurile, cari întreabă tot mai tare, tot mai stăruitor: ce-i cu pactul.

Chestiunea pactului a fost răscolită de demisiunea atât de năpraznică şi misterioasă a ministrului de război. Pitreich demisionase pentru-că, zice-se, nu aveà nădejdea de-a dobândi sporirea recruţilor dela parlamentul unguresc. Dar urmaşul lui, Schönaich a declarat unui ziarist, poate printr'o prea mare şi timpurie sinceritate, că guvernul militar nu poate părăsi planul de-a spori numărul recruţilor. Starea armatei reclamă în chip imperios mai mulţi recruţi. In acelaş timp a declarat, că el va invoca faţă cu parlamentul unguresc, că pactul, pe baza căruia a primit coaliţia guvernul în Aprilie, conţine un punct prin care fruntaşii unguri *făgăduesc noi recruţi în caz de nevoie mare în armată.*

Destăinuirea aceasta a stârnit senzaţia cea mare. Căci, se ştie, la primirea puterii, guvernul unguresc *nu a pomenit partidelor coalizate nimic despre punctul acesta.* Deci o păcăleală în toată regula. Se poate închipui decepţiunea, amărăciunea şi indignarea partidelor şi a publicului. Ea a fost mărită prin autograful împărătesc adresat lui Pitreich. Prin acest autograf împăratul recunoaşte, că mărirea contingentului de recruţi pentru care Pitreich a căzut, a fost *o cerinţă legitimă şi imperioasă a armatei.* M. Sa deci îşi exprimă indirect dorinţa ca această cerinţă *să se împlinească.* Ştim ce va să zică aceasta: învierea chestiunii militare, înoirea nefericitei crize de dinainte de Aprilie.

Acum opinia publică ungurească cere tot mai mult ca nedumerirea asupra pactului să fie înlăturată. Ce-i cu pactul? Aceasta-i întrebarea. Căci pactul a fost scris în patru exemplare dintre cari unul se găseşte la M. Sa şi celelalte trei la şefii partidelor coalizate, Kossuth, Andrássy şi Zichy. El a fost ţinut secret şi, afară de aceste persoane şi de câţi-va iniţiaţi, nimeni nu are cunoştinţa preciză despre el.

Dacă se va dovedì cele spuse de Schönaich, aceasta nu va lipsì să aibă mare înrâurire asupra situaţiei guvernului. Pactul poate să devie fatal acestuia. Căci nu poate fi nici o îndoială asupra faptului că nici parlamentul în majoritatea lui, nici opinia publică ungurească nu sunt dispuse a da recruţii pe care guvernul comun îi cere — afară, bine înţeles, de un singur caz, dacă, în schimb, li se va da comanda ungurească.

Dintr'o dată, deci, fără de veste, guvernul unguresc, a cărui situaţie părea clădită pe o temelie de stâncă, se clatină. »Neue Fr. Presse« aşa de bine informat, făgăduia aceasta alaltăieri dimineaţă pentru a o admite mai mult în celelalte două numere, ce au urmat.

Cum se va descurcà guvernul din această situaţie? Serbarea Rákóczy va trece, şi atunci lumea va cere tot mai hotărît o lămurire care sau va întărì, sau poate va surpà guvernul cu totul.

»Magyar Szó« despre pact.

Ziarul acesta pretinde a aveà, dela un om de credinţă, ştiri hotărâte despre pact. Punctele lui principale ar fi: Să constitue un guvern pe bază de 1867 cu condiţia de a elimina din coaliţie deziderátul limbii de comandă ungurească. *El recunoaşte nevoia unei mări a contingentului de recruţi şi* **însărcinează de a-l vota în cazul, când va fi nevoie neapărată de ea.**

Celelalte condiţii sunt cunoscute.

Ştirea ziarului unguresc nu are nevoie de confirmare. Dacă ea se va dovedì însă, urmările vor fi fatale pentru guvern.

INMORMÂNTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghiarea noastră personală, în toate preţurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare şi transport de cadavru în toate părţile necunoscând nici piedici, nici distanţă.

CSUTAK KAROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piaţa SZABADSÁG nr. 20,

o o o o *(palatul contelui Nádasdy).* o o o o

Telefon 37, serviciu de noapte (la locuinţă): 339.

Cunune pentru posminte şi pantlici pentru cunune **pentru ziua morţilor** *şi pentru ori-care altă ocasie, cu inscripţii în ori-ce fel de execuţie, recomandăm împodobirea şi iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreţi.*

SICRIE de LEMN şi METAL

şi obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decoraţiuni, catafalc, drîc funebru in ori-ce alte obiecte necesare la o inmormântare.

Spriginul marelui public: il cer cu profundă stimă: **Csutak Károly és fia.**

Austriacii şi pactul. Din Viena se telegrafează, că deputaţii austriaci sunt hotărâţi să adreseze guvernului austriac o interpelare asupra pactului. Ei vor cere ca guvernul să facă cunoscut textul acestuia pentru a se dobândì siguranţă asupra lui. »Pester Lloyd«, fireşte, protestează împotriva acestui amestec în afacerile interne ungureşti. Nu vedem neîndreptăţirea protestului. Cum să nu aibă Austriacii un drept asupra unui lucru care va atinge şi Austria, cum este mărirea contingentului de recruţi?

Inaugurarea statuei lui Alexandri.

Iaşi, 28 Octomvrie. Azi s'a inaugurat aici statuia marelui poet Alexandri. O aglomeraţie mare a fost în oraş, admiratori ai poetului şi delegaţiuni au sosit din toate părţile ţării. Intre alţii au fost de faţă la inaugurare 50 săteni din Mircești şi 300 bucovineni. Dintre ministri au fost de faţă dnii general Lahovary, Greceanu, Vlădescu şi Grădişteanu, apoi numeroşi profesori universitari şi secundari şi literaţi ai ţării. Din partea Academiei a azistat preşedintele ei dl I. Kalinderu, care a depus o coroană din partea Casei Regale. S'au depus alte multe coroane şi s'au rostit discursuri din partea ministrului de culte, a primarului de aici şi a delegaţiunei celor două universităţi. Statuia, foarte reuşită, e opera marelui sculptor Hegel.

Ultime ştiri.

Regele Carol I bolnav. Budapesta, 30 Octombrie. **Ştiri sosite din Bucureşti spun că dela manevre M. Sa Regele României s'a întors indispus şi slab. S'a chemat la palat vestitul medic vienez Noorden.**

Lueger grav bolnav. Budapesta, 30 Oct. *Ziarele de azi publică ştiri alarmante despre boala primarului Vienei. Ele spun că starea lui Lueger e aşa de gravă, încât în fiecare moment se aşteaptă catastrofa.*

Atentat cu bombă în Petersburg. *Petersburg,* 29 Octombre. Eri ziua la ameaz, în Petersburg pe cheiul Catalinei, când cheiul era mai frecuentat, douăzeci de inşi înarmaţi cu bombe şi revolvere au atacat trăsura erarului care transporta tezaur în sumă de 601.000 ruble (1.803,000 cor.) din cassa guvernamentului în cea a statului. Atacul a început cu aruncarea de bombe şi dup'aceea s'a încins o luptă desperată, care a lăsat o grămadă de morţi pe teren. A sosit într'aceea şi poliţia, care a dat câteva salve după fugari. Atentatorii au dus cu sine 3600 ruble numerar şi 368.000 în hârtii de valoare.

Gorkij în Neapoli. 30 Oct. Eri a sosit aicl din America marele literat rus Gorkij. Italienii i-au făcut o primire entuziastă. Aseară în teatru damele i-au umplut loja cu flori.

Catastrofă. Londra, 30 Oct. Din New-York vine ştirea că pe linia ferată Pensilvania s'a petrecut o mare catastrofă. Un tren de persoane a căzut de pe pod în apă. Vagoanele s'au scufundat. Lucrările de scăpare le fac scafondorii, cari au scos până acum 20 vii, dar' grav răniţi, şi 44 cadavre.

Căpitanul din Köpenick bolnav. *Berlin, 30 Oct.* Wilhelm *Vogt,* căpitanul din Köpenick s'a îmbolnăvit încât instrucţia nu s'a putut continua. Vogt a zis, că dînsul este bolnav şi trudit încât a trebuit să-şi încordeze ultima energie pentru a săvîrşì bravura din Köpenick.

Impăratul şi-a cerut mereu informaţii despre decursul instrucţiei şi se zice că l-a indignat mai ales un răspuns a lui Vogt, care la întrebarea dacă ar fi ordonat ori nu soldaţilor să împuşte în caz când ar fi întâlnit împotrivire, a zis:

— Aşi fi purces întocmai conform regulamentelor militare.

Din străinătate.

O telegramă din Constantinopol anunţă că Poarta a fost încunoştiinţată că la Corcea au fost arestaţi doi aromâni, Spiru Vodina şi învăţătorul Miltiade, sub învinuirea că au pus la cale asasinarea mitropolitului grec de acolo Fotius.

*

Patriarchatul a publicat o broşură în greceşte cuprinzând întreaga corespondenţă cu mitropoliţii greci şi cu guvernul otoman, precum şi diferite documente asupra mişcărei bandelor bulgare şi asupra chestiunei românilor macedoneni, documente predate ambasadelor.

Broşura enumeră asasinatele comise de către comitagii bulgari, dar nu şi pe acelea comise de antarţii greci.

Intrucât priveşte pe »elino-valahii« şi pe »romanizanţii« din Macedonia şi din Epir, broşura, pentru a justificà atitudinea intransigentă a Patriarhatului, precizează poziţiunile lor faţă cu restul populaţiunei.

Broşura numeşte »elino-valahi« pe adevăraţii Români, pe când, din potrivă, numeşte »romanizanţi« pe Aromânii desconsideraţi de propaganda românească.

Afacerea fraţilor Grödel.

Mult a trebuit să se scrie, mulţi au trebuit să se expue, până ce în fine s'a putut ajunge la actuala stare a lucrurilor: o comisie orânduită de guvern să facă anchetă asupra tuturor daraverilor de păduri ale fraţilor Grödel. Se vor descoperì, ori mai bine: se va *dovedì* astfel întreg sistemul de corupţiune al acestei tovărăşii, se va vedeà clar cum ei au mituit în dreapta şi stânga, pentru a li-se lăsà mână liberă a-şi face mendrele în dragă voie, se va arătà cu cifre şi fapte cum pe unde a trecut această bandă, a sărăcit poporul prin jafurile sale ticăloase, prin exploatarea neomenească şi dispreţul faţă de legi.

Comisia care cercetează este compusă din Kállay Ubul, fişpan al comitatului Csik, ca prezident, apoi notarul public dr. Fodor Antal, T. Nagy Imre, directorul şcoalei de agricultură, Krapcsovics Béla, inspector silvic şi Gál Endre, notar comitatenz. Presa maghiară scrie că toţi sunt bărbaţi de caracter şi serioşi, toţi îşi dau seama de misiunea ce li-s'a încredinţat.

La 12 Oct. ei au şi ţinut întâia şedinţă, la care, bine înţeles, Györffy Gyula şi-a expus observările, bănuielile, faptele şi chiar dovezile pe temeiul căror a făcut arătare în contra Ovreilor Grödel. »*Budapesti Hirlap*« dela 19 c. a şi publicat o pagină întreagă despre întâia şedinţă a comisiei, tot lucruri grave şi dovezi despre sistemul de exploatare al pădurilor secuieşti, sistem în urma căruia au sărăcit o mulţime de sate de pe acolo.

A doua şedinţă s'a ţinut la 18 c.

La aceasta a participat deja şi delegatul ministerial dr. Bothó Elek, consilier de jus-

Stoessel e trădător?

Port Arthur pus în stare de apărare sub focul bateriilor japoneze. — Stoessel se predă cu toată părerea contrară a generalilor. — O comparaţie istorică uşor de răspuns.

(Urmare şi fine.)

La 8 Februarie, forturile nu existau decât pe hârtie: el le construeşte, le înarmează. Din luna lui Iulie, el obţine un ordin superior, care obligà flota să-i elibereze o parte din tunurile ei. La sfârşitul lui August, după dezastrul escadrei, smulse un alt ordin care cereà desarmarea totală a flotei. Şi numai cu tunurile luate de pe cuirasatele cari nu mai erau de folos, Port-Arthurul putù rezistà timp de 6 luni.

Asediul urmă metodic şi ucigător.

Multe lucrări înaintate căzură în mânile Japonezilor. Dar linia de apărare era neatinsă.

Totuşi, Stoessel era abătut, descurajat. El ştià o flotă va plecà din Libo pentru a deblocà din partea mărei, că Kuropatkin va încercà să-l liberezе. Dar timpul treceà şi el îşi pierdeà răbdarea şi energia.

La 18 August, după mai multe zile de sforţare, Japonezii pun mâna pe dealul de 202 metri. Dar ei sunt într'atât de slăbiţi, încât Ruşii îi alungă chiar a doua zi. La 22 August, un asalt nou şi furios. Japonezii ocupă, pentru a doua oară colina.

Un conziliu de răsboiu se întruneşte.

In mijlocul unei tăceri adânci, Stoessel, care scrià într'un ordin de zi: »Cât timp voiu aveà un tun, cât timp voiu aveà un obuz, cât timp îmi va rămâne vre-un om, voiu luptà!«, vorbì pentru prima oară de capitulare.

Kondratenco se ridică:

— Cine vorbeşte de capitulare?

»Chestiunea nu e aceasta. Trebuie să ştim când vom reluà dealul de 202 metri! Şi eu mă duc să-l iau«.

La 24 Ruşii îl recuceriră pentru a-l părăsì — de data aceasta fără nici o speranţă la sfârşitul lui Noemvrie.

De atunci Stoessel lasă, moraliceşte, comanda lui Kondratenko. Era foarte descurajat. Laş? Nu; dar obosit. Indată ce asaltul luà o nouă întorsătură, el vorbià de predare. Indată ce Japonezii au cucerit vre-o fortăreaţă, el strigà conziliului:

— Ori-ce rezistenţă e nefolositoare. Cheia oraşului e în mânile lor.

Zi cu zi, ceas cu ceas, Kondratenko lucrà în contra asedianţilor şi în contra lui.

Japonezii lăsară mai mult decât 20.000 de morţi şi răniţi în juru Port-Arthurului. Au murit mai mult de 8.000 oameni sub ziduri. In frigurile lor de a luà oraşul, de a zdrobì această rezistenţă, se aruncară la asalt, fără să aştepte ca lucrările preparatoare să fie terminate.

Văzând că atacul său în contra Vestului este fără de efect, şeful armatei asediante, Nogi, începe a sforţà partea dela Est. Cucereşte, apoi pierde fortul Kuropatkin. Kondratenko singur apără terenul. El ştià bine că fortăreaţa va cădeà în mânile inamicilor, dar se gândeşte, că mai poate încă rezistà. Era în Octomvrie. El spune ofiţerilor săi:

— Putem rezistà până la sfârşitul lui Februarie... şi oraşul fiind chiar luat, mai putem opune o frumoasă apărare.

Stoessel se predă cu toată părerea contrară a generalilor.

In ziua de 30 Octomvrie, se dă o luptă îngrozitoare în jurul fortului Kikuan. Japonezii sunt respinşi cu astfel de pierderi încât ei nu mai fac nici o încercare aparentă până la 20 Noemvrie. Apoi, din acea zi, atacurile nu mai încetează. Forturile au devenit un iad. Totuşi mai ţin.

Stoessel vreà să se predeà.

— Nici odată, strigă Kondratenko.

Noemvrie se sfârşeşte fără ca Japonezii să fi repurtat vre-un succes decisiv. La începutul lui Decemvrie ei îndoiesc atacurile asupra fortului Ki-Kuan... Apoi vin obuzurile dela 13 şi 15. Toţi au senzaţia, că s'a sfârşit de acum înainte, că murind Kondratenko, trupele vor merge spre o moarte nefolositoare. Doliul se întinde în oraşul fumegând..., e ziua capitulărei morale.

In mai puţin de două săptămâni, aceste forturi, care ţinuseră unsprezece luni, cad în mânile duşmanilor. Un conziliu de războiu suprem se întâlneşte.

Muntele Inalt e luat. Rămăşiţa escadrei e distrusă.

Stoessel propune capitularea.

Cea mai mare parte din generali refuză.

— Trebuie să rămânem, zic ei, până la ultima cartuşă.

...După două zile, Stoessel predă Port-Arthur din propria sa autoritate.

Acesta e un fapt aproape unic în analele răsboiului: un general capitulând în contra părerei tuturor membrilor din conziliul de apărare.

Generalul Stoessel va trebuì să răspundă în faţa unui conziliu de răsboiu despre această hotărîre.

Ce spuneau generalii — afară de Stoessel — la 30 Decemvrie, în ajunul predărei?

tiţie. De faţă a fost şi Györffy, precum s'au primit şi actele privitoare la denunţarea făcută de Weisz Jakab în chestia abuzurilor întâmplate când cu vinderea pădurilor dela Gyóalfalva. Şi comisia şi reprezentantul ministrului de agricultură este de părere ca dreptul de parţială exploatare a acelei păduri să fie suspendat până după cercetarea pornită.

La punctul acesta Györffy dovedeşte că neomenoşii exploatatori ovrei şi strohmanii acestora pe d'oparte au cumpenit lucrurile aşa că au plătit numai pentru 10.874 jugăre catastrale, pe când s'a constatat judecătoreşte 14.848 jugăre teritor luat în exploatare, după cum sub diferite pretexte au plătit numai 174 coroane pentru un jugăr, în loc de 240 cor., cât se fixase în contract. Obştea satului a păgubit astfel 242.000 cor.

*

Din *Bucureşti* primim următoarele:

»*Prin demascarea isprăvilor comise în Ungaria de firma Grödel a-ţi făcut un mare serviciu şi României, căci şi aici numiţii Ovrei au săvârşit multe păcătoşii prin exploatările de păduri, şi agenţii lor cutrieră şi acum ţara, căutând unde să-şi mai înfigă securile. Alarma dată îl va face însă şi pe guvern şi pe particulari să fie cu luare aminte şi toţi spatele să-şi întoarcă şi să se ferească a întră în legătură cu firma în socoteala căreia se descoper nu numai exploatări selbatice dar şi fapte cari sunt de domeniul — procurorilor.*

Lumea de aici aşteaptă cu încordată luare aminte să vadă desfăşurarea lucrurilor înaintea comisiunei numită de guvernul maghiar. Se prea poate, că ş'aici să înceapă a acţiune cu scop de a pune capăt pentru totdeauna ca fraţii Grödel să-şi mai pună picioarele în pădurile româneşti!«...

Credem şi noi, că văzând mişeliile comise în Ungaria de firma Grödel, guvernul şi cei interesaţi în România vor şti să afle mijlocul de a pune la carantină aceasta bandă de exploatatori neruşinaţi.

NOUTĂŢI.

ARAD, 30 Octomvrie 1906.

— **Ştiri personale.** »Unirea« scrie: Excelenţa Sa I. P. S. D. Mitropolit Victor, dupăce a fost primit de Sânţia Sa Papa în audienţă privată, a plecat din Roma, Vineri, la Neapol, de acolo a cercetat institutul, în care se cresc copii rămaşi după criminalii duşi în robie: valle dei Pompei, ridicat de avocatul Bartolo Longo; şi de aci s'a dus la Bari. Acolo s'a închinat moaştelor s. Nicolae, archiepiscopul dela Mira Liciei, făcătorul de minuni. De aci apoi a plecat spre casă, trecând prin Ancona, Ravena şi Veneţia. Iar azi în 26 crt, cu trenul accelerat a sosit în pace, deplin sănătos la reşedinţa sa, lăsând frumoase amintiri, pe unde a umblat şi aducând cele mai bune speranţe pentru biserica noastră. La mulţi ani!

— **Vocea generaţiei tinere.** Faţă de moravurile noi, până la dl Birăuţ necunoscute în presa noastră care a luptat totdeauna cu o bărbăţie atât de înălţată, ne cade bine a constata, că avem a face numai cu un caz izolat şi că spiritul de sacrificiu în rândurile luptătorilor nu numai că n'a scăzut, ci dimpotrivă s'a ridicat în regiunile şi mai demne ale lăpădării de sine. Am văzut, că în aprecierea afacerii dlui Birăuţ, presa întreagă românească a condamnat purtarea dsale, abea ţinând cont de circumstanţele atenuante, ce dl Birăuţ a putut să invoce în apărarea dsale.

Un alt caz mai îmbucurător vine se pue intr'o antiteză şi mai izbitoare purtarea sa. Cetitorii nostri ştiu, că procurorul din Oradea-mare ni-a intentat un nou proces pentru un articol intitulat »La temniţă«. Autorul acestui articol este un distins tânăr român, care primind vestea procesului iată ce scrie într'o scrisoare partilară:

»Să nu credeţi cumva, că mi-ar *fi teamă*, să iau respozabilitatea pentru cele scrise de mine. Nu! De martiriu nu mi-e frică. Il induc cu mândrie. Temniţa nu mă infiorează. Goana dujmanilor îmi dă putere şi mai multă de luptă, îmi întăreşte glasul, îmi oţăleşte sufletul şi mă face să râd, când el înjură şi face spumă la gură...«

— **Viriliştii români în comitatul Bistriţa-Năsăud** pe anul 1907 sunt următorii: Dr. Vasile Pahone, dr. Dumitru Ciuta, dr. Cavril Tripon, dr. Nicolae Hanganuţ, dr. George Linul, dr. V. Onişor, Gavril Vârtic, Constantin Flămând, Adeodat Coruţ, Mihail Făgărăşan, dr. Emil Filipan, dr. Paul Tanco, dr. Andrei Monda, Alexandru Frank, Samuil Poruţiu, Ludovic Graur, dr. Alex. German, suplent dr. Alexandru Popu.

— **Promoţie.** Cetim în »Unirea:« Dl Emil Nestor, fiul directorului nostru dela şcoala civilă de fete Silvestru Nestor — Sâmbătă în 27 crt. s'a promovat de Doctor în medicina universală la univerzitatea din Cluj. — Felicitările noastre!

— **La Jidani şi nu la Români.** Sub acest titlu publicasem în nrul 192 al ziarului nostru, că părintele din Hălmăgel, care are două dugheanuri, le-a dat în arendă la Jidani. Primim din partea dlui părinte desmintirea, că un dughean l-a dat în arendă la cumnatul său, Traian Golea, iar celalalt dughean nu e a lui, ci e proprietatea preutesei şi l-a dat în în arendă unui Jidan, căci Român nu s'a aflat.

— **Necroloage.** Cu inima frântă de durere, anunţăm încetarea din viaţă a prea iubitei noastre soţie, mamă, adoptivă, soră şi cumnată *Mărioara Cornea* măritată *Popovici*, în în urma unui morb îndelungat şi plin de sufarinţă, — după împărtăşirea cu sfintele taine, — Sâmbătă în 14/27 Octombrie nainte de ameazăzi la 10 oare şi-a dat blândul său suflet în mânile creatorului, în anul 42 al vieţii şi al 21-lea al fericitei sale căsătorii. Scumpele rămăşiţe ale neuitatei reposate, se vor astrucă spre vecinica odihnă, — dela casa parohială — Luni în 16/29 Octombrie a. c. după ameazăzi la 3 oare după ritul bisericei gr. or. române, în cimiteriul din B.-Ciaba. — *Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!*

— Se aduce la cunoştinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, cumcă *Irina Boer* născ. *Mera*, văduvă după preşedintele de Tribunal Dimitrie cândva Boer, după lungi şi grele suferinţe Mercuri în 24 l. c. la 8 oare sara şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului, împărtăşită fiind de ss. sacramente ale muribunzilor; în anul al 78-lea al etăţii şi 35 al văduviei. Remăşiţele pământeşti ale scumpei defuncte se vor aşeză spre odihnă vecinică în cimiterul gr. cat. din Habic în 27 l. c. la 1 oară p. m. — *Fie-i ţărâna uşoară şi memoria neuitată!* Habic la 24 Oct. 1906. Jalnicele rudenii.

— **Intâlnirea contesei Montignoso cu copii săi.** Contesa Montignoso, cu mamă-sa şi cu fiica sa, princesa Anna Monica Pia, a sosit la Lindau, unde va avea întâlnire cu cei doi băieţi ai săi, mai în etate. Ea va putea să vorbească cu ei numai douăzeci de minute. Nu va fi iertat însă să vorbească despre chestii personale, şi micii prinţi sunt opriţi de a comunica tatălui lor, cele spuse de mama lor. Intâlnirea s'a şi întâmplat şi ea a fost una dintre cele mai emoţionate. Când micii prinţi au văzut pe mama lor, au fugit înaintea ei cuprinşi de adevărată dragoste părintească, au îmbrăţişat-o şi sărutat-o pe faţă cu multă iubire. Contesa Montignoso a suspinat

---

Ei spuneau: Noi suntem aici pentru a oprì pe Japonezi. Trebuie dar să rămânem până la consumarea ultimului om, şi a ultimei cartuşe.

Din toate acuzările aduse lui Stoessel, acest cuvânt cuprinde poate pe cea mai teribilă. Singura datorie a asediaţilor constà în a reţine pe Nogi şi pe ai săi cât mai mult posibil. Nogi sub zidurile oraşului, însemnà 100.000 de oameni imobilizaţi, 100.000 de oameni mai puţin în armata lui Oyama. Tot ce era aici, nu era în contra lui Kuropatkin şi s'a văzut pe urmă, că fortăreaţa fiind luată, Oyama a învins pe Ruşi la Mukden cu veterinarii din Port-Arthur, acei soldaţi încercaţi în înălţaţi încă prin victorie.

O comparaţie istorică uşor de respins.

Mulţi au voit să compare pe Stoessel cu Massena:

Stoessel în Port-Arthur, e Massena în Genua... a scris François Coppée.

Din punctul de vedere geografic şi strategic, asemănarea e absolută, dar ea se opreşte aici.

Când Massena ieşì din Genua, oamenii nu mai aveau nici un fel de hrană de săptămâni. Nici un asediu n'a fost suportat cu mai mult eroism.

Dacă Massena ar fi capitulat mai de vreme, trupele lui Melas ar fi fost mai numeroase decât acele a lui Napoleon, şi Francezii ar fi fost poate învinşi în câmpiile Lombardiei. Stoessel nu trebuià să judece planul lui Kuropatkin, să despereze din cauza ajutorului promis care nu mai veneà.

El ţineà 100.000 de oameni lângă zidurile lui. Trebuià să-i păstreze. Din ziua în care sbura pe întăririle lui un steag alb, armata din Mangiuria a fost nimicită.

Stoessel, pentru a se apărà, invoacă drepturile imperceptibile ale umanităţii, argument slab în timp de războiu. Aceia cari au văzut capitularea, cari au părăsit zidurile udate de atâta sânge, nu-l pot ierta şi el însuşi lăsă ochii în jos fără îndoială, înaintea ofiţerilor cari plecară ca prisonieri la 3 Ianuarie, preferind corturile din Tokio întoarcerii fără glorie în patria învinsă.

Câţiva din aceia pe cari el îi protejase tot timpul rămaseră lângă dânsul. Ceilalţi, cei cari îşi făcuseră datoria, îl încărcară de dispreţ.

Smyrnoff, a cărei atitudine nu era poate lipsită de reproşuri dela începutul asediului dar care cel puţin protestase în contra predării, strigă furios când îl văzu pentru ultima oară.

In trenul unde trebuia să ia loc ofiţerii cari se duceau spre Dalny era rezervat un compartiment de clasa întâie de către Japonezi pentru Stoessel, Smyrnoff, încunjurat de câţiva ofiţeri, se preumbla pe cheiu păstrând o tăcere sălbatică. Oficerii ruşi se aruncau în vagoane, împingând pe femei, strigând, cântând, fumând îşi perdu-seră se vede în cursul acestor câteva luni de asediu orice noţiune de respect şi educaţie. Cum trenul trebuia să înceapă a merge, un oficer japonez să se apropie de Smyrnoff şi arătându-i vagonul lui Stoessel, îi zise:

— Şi acesta e pentru dvoastră, generale.

Atunci Smyrnoff strigă aşa de tare, ca să fie auzit de toată lumea:

— Să mergem cu această canalie! Niciodată! Dacă nu e loc în altă parte mă voiu urca în vagonul cu animale sălbatice! Dar aici!...

Şi toate compartimentele fiind pline, el sări intr'un furgon.

Acesta fu ultimul cuvânt pe care Stoessel îl auzì pe pământul Mangiuriei, sub zidurile acestui oraş pe care n'a ştiut sau n'a putut să-l apere.

Puţin ne pasă de judecata tribunalului. Stoessel apare de azi înainte în Istorie, dacă nu ca un culpabil, cel puţin ca un şef mediocru, slab şi fără suflet mare. Dar dacă memoria lui piere, este una care va trăì, pentru gloria armatei ruse: aceea a lui Kondratcenko, care a murit pe zidurile oraşului, a lui Kondratcenko, care luni intregi aproape singur, fără nici un sprigin moral, fără rezurse şi fără altă ambiţie de cât aceia de a servì ţara, a întârziat capitulaţia Port-Arthurului şi căderea lui Korupatkin.

Iconostase noi, precum şi renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conştienţiozitate la zidarul de biserici **Schmidt János,** Budapesta IX. Soroksári utcza 40. Fondată la anul 1888.

adânc şi-a plâns cu multă durere. Micii prinţi strângându-o la sânul lor, au mângâiat-o şi cu pălmuţele lor gingaşe îi netezeau părul şi faţa brăzdată de lacrămi. Totuşi întâlnirea a durat două ore. La despărţire era adunat mult public, ce a salutat foarte cordial pe contesa Montignoso. Din Lindau a călătorit la Insbruck.

— **Un teatru de copii.** Deşi diletantismul nu va desfăşura nici odată cea mai înaltă acţiune pe scenă totuşi se apropie cu multă folosinţă de popor.

Martin Maak a făcut încercarea să pregătească reprezentanţii cu elevii unei şcoale săteşti. Toţi actorii sunt în vârstă de 9—13 ani. Micii actori joacă diferite scene din lagărul de câmp dela Sena. Intâlnirea reginei Luiza cu Napoleon la Tilsit (1807) şi un episod după luptă, »Războiul şi pacea« ca persoane alegorice, îndeplinindu-şi cu multă artă rolurile.

— **Atelier pentru ţăsătorie în Orăştie.** Doamna Elena Hosszu, prezidenta »Reuniunei femeilor române din comit. Hunedoarei«, a întrunit în 21 Oct. n., femeile române inteligente din Brad şi jur, la o consfătuire. Le-a povestit, că Reuniunea a decis să instaleze un atelier pentru ţăsături în Orăştie, spre care scop dl dr. I. Mihu, marele proprietar şi iubitor de a neamului înaintare, le-a pus la dispoziţie localitatea de lipsă. Le-a vorbit despre interesul, ce arată lumea cultă faţă de lucrurile alese ale femeii române, despre atelierul societăţii »Furnica« din Bucureşti, le-a arătat albumurile Comşa, Cosma şi al soc. »Furnica« şi le-a îndemnat să pregătească modele despre lucrurile frumoase ale femeilor române din părţile zarandene şi să se constituiască într'un comitet, care se va îngriji ca lucrurile frumoase să se păstreze.

Au fost prezente 17 fruntaşe românce, cari şi-au dat făgăduinţa, că vor face tot ce pot, ca să se înalţe numele femeii Zarandene.

— **Anunţ.** Aducem la cunoştinţă prea onor. public, că Societatea Petru Maior vinde *Almanachul* edat de ea cu preţul redus de 1 cor. + 20 bani porto. Almanachul cuprinde istoricul Societăţii dela înfiinţarea ei până la 1901, apoi articoli şi lucrări de valoare iscălite de nume ca: Alexandru Mocsonyi, Atan. Marienescu, Ioan Slavici, Zah. Boiu, Florian Porcius, Ioan cav. de Puşcariu, Alex. Roman, Virgil Oniţiu, Victor Onişor, dr. Valerie Bologa, Constanţa Dunca-Schiau, Dionisie Stoica etc.

Banii au să fie trimişi prin mandat postal, deodată cu comanda, sau prin rambursă.

Adresa: Societatea de lect. Petru Maior, Bpesta, Ráday-utcza 20 III 22. *Pentru Societate: Pompiliu Nistor*, preşedinte. *Nicolae Negruţiu*, secretar.

— **De ce întârzie trenurile?** De o bucată de vreme trenurile în toate părţile fac întârzieri grozav de mare. Cauza acestor întârzieri provine dela nemulţumirea oficianţilor cu leafa ce o primesc. Intârzierile formează un fel de grevă, numită grevă italiană, ce face tot aşa de mari neplăceri ca şi necircularea trenurilor.

Greva italiană va continua până când guvernul nu va îmbunătăţi leafa oficianţilor.

— **Femeile în parlamentul englez.** Sâmbătă femeile engleze, au făcut o mare demonstraţie în parlamentul englez. Nu însă ca deputaţi, ci ca »popor«. ce pretinde drepturi. Când au intrat în parlament, au pălmuit poliţia, ce le-a eşit în cale. Au ţinut discursuri, au făcut vomot. A trebuit să vină o trupă de soldaţi, ca să le poată scoate din parlament. In urma încăierării dintre ele şi armată, s'a găsit mai multe bastoane, ploiere, ace de păr, paruce, boa, mănuşi etc.

— **Milioane dispărute.** Din Londra se vesteşte, că statul Pensilvania e ameninţat de un mare scandal politic. Secretarul de finanţe aduce adecă la cunoştinţă, că a constatat, că din casa statului lipsesc zece milioane de dolari. Aceasta sumă a fost defraudată şi acum se porneşte o severă cercetare contra tuturor oficianţilor dela administrarea banilor.

— **Instinctul de viaţă a unui copilaş.** Intr'o gazetă din străinătate cetim următorul caz emoţionant şi totodată interesant, arătând ce desvoltat e instinctul de viaţă la un copil mic de tot. Un copilaş de vre-o patrusprezece luni a fost cinci zile fără nici un ajutor şi-a ştiut să-şi susţină viaţa. Mama copilaşului a murit în urma unei apoplecsii de inimă şi vecinii abea peste cinci zile au spart uşa şi au intrat în casă, găsind femeia moartă şi copilaşul slăbit oribil, dar în viaţă. In odaie s'au găsit dovezi eclatante cum copilaşul de patrusprezece luni şi-a căutat mâncare, cu o cumineţenie aprope de necrezut. Coatele, mânile şi genunchii copilaşului toate erau tăiate şi zgâriate, că neputând umbla, s'a tarît prin toată casa. Din dulap unde ţineau sticla cu laptele, a scos pahare şi farfurii. Ştia deja, de unde obicinuiau ai scoate mâncarea, şi de oarece n'a ajuns pân'acolo, a tras un scăunel şi s'a urcat pe el. Aici a aflat puţin ce să mănânce, s'apoi căută mai departe. A tras măsăriţa de pe masă şi din cele căzute a mâncat, untul şi a scobit miezul din pâne şi-a mâncat. Coaja au găsit-o acolo. A scotocit şi prin lada cu cărbuni şi-a mâncat rămăşiţe ce a găsit acolo. A încercat să rupă tapetele de pe păreţi, ba şi pe fereastră a voit să se urce, şi-a dat jos un ghioveci cu geranii, şi-a mâncat din frunzele acesteia. In bucătărie picura apă dintr'o oală, aceasta a lins-o de pe jos. Şi cu astfel de luptă şi-a scăpat copilaşul viaţa.

— **Kerpel Izsó,** librar cu bun renume din Arad, recomandă cele mai noi hârtii de epistole, aparatele de ars lemne şi de aplicat pe catifea, de cea mai aleasă manufactură, pe lângă preţurile cele mai ieftine.

— **Viitoarea expoziţie din Paris.** In cercurile oficiale franceze se vorbeşte cu stăruinţă de organizarea unei expoziţii la Paris în 1911.

— **Cât se fură în Paris.** Bilanţul poliţiei din capitala Franciei ne spune că se fură anual 15 milioane. Zilnic se anunţă la prefectură în calcul mediu câte 200 de casuri de furturi în valoare de 40.000 franci.

Cu progresele ştiinţii technica hoţilor se perfecţionează din ce în ce aşa în cât poliţia se aşteaptă la furturi şi mai mari de aici nainte.

— **Hoţul dela Köpenich.** Voigt, hoţul, care a jucat în mod admirabil farsa dela Köpenich a ajuns la renume în întreagă Germanie. Chiar şi împăratul se interesează de el.

Din mărturisirile făcute de el estragem următoarele:

Voigt e foarte surprins, că poliţia tratează cu el în mod foarte prietenesc şi uman. A rugat-o să se poarte tot aşa şi cu soldaţii, ce şi-au fost credincioşi. A spus apoi, că bărbăţia şi curajul l-a potenţat în soldaţi şi prin împrejurarea, că în restaurantul gării din Köpenich le-a dat de mâncare şi de beut.

Nimeni deci nu poate aveà nici o plânsoare contra lui, căci s'a purtat în mod foarte politicos. Voigt e foarte vesel, că uniforma de major i-a şezut atât de bine, încât pe drum întâlnindu-se cu mai mulţi oficeri, aceia l-au salutat prietenesc.

El are o inimă bună. In Berlin a cunoscut o fată sărmană, care zăcea de o boală încurabilă. El a îngrijit-o şi după ce-a murit, a îngropat-o.

— **Un gelos de 70 de ani.** In Laibach, în Carintia (Austria) un bătrân de 70 de ani era extrem de gelos de femea sa care era asemenea 70 de ani.

Din gelosie bătrânul puse foc casei rivalului său, iar pe scumpa sa jumătate o înjumătăţi cu cuţitul.

Ucigaşul a fost arestat.

— **O casă de epileptici.** In America de Nord la 500 de locuitori vine câte un epileptic, ceace e enorm, De oare-ce aceşti nenorociţi sunt o sarcină pentru familiile lor, s'a clădit pentru dânşii un imens asil, unde locuesc ca în o colonie separată. Cei mai periculoşi sunt isolaţi.

— **Revolte sângeroase în puşcăria din Irkutz.** Din Petersburg se vesteşte, că în puşcăria din Irkutz, unde sunt închişi mulţi politiciani condamnaţi, s'au iscat între aceştia şi păzitori revolte. Cauza a provenit din împrejurarea, că o parte dintre prisonieri a protestat la direcţiune contra brutalităţii, cu care se poartă faţă de ei păzitorii. Urmarea a fost, că în loc de a li-se da dreptate, au fost şi mai brutal trataţi. Atunci au urmat revoltele. Miliţia chemată pentru liniştirea spiritelor a tras foc omorând şepte prisonieri politici, şi alţi trei, pedepsiţi pentru alte delicte, mulţi au fost grav răniţi. Din nebăgare de seamă poliţia a împuşcat şi pe doi păzitori.

— **Cea mai plăcută alifie** pentru înfrumseţarea feţei damelor, care cu tot dreptul poartă atributul de *»neîntrecut«*, e fără îndoială vestita alifie *Crema Cornelia* a lui *Leszkovácz*, care e înfrumseţarea feţei damelor de pe întregul rotogol al pământului. Cel mai sigur mijloc contra pistruielor de pe obraji şi delăturarea bibircelor. Crema Cornelia se foloseşte nu numai la obraji, ci ea netezeşte şi albeşte şi pielea grumazului, a umerilor şi a mânelor, dându-le o fineţă deosebită

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeieşti şi bărbăteşti Arad, strada Weitzer (palatul minoriţilor)

— Atragem atenţiunea on. cetitori ai ziarului nostru asupra inseratului *Balla Sándor*, farmacist în Hódmező-vásárhely, Főtér.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la Bucureşti şi la Constantinopole.

De **Teodor Filipescu.**

II.

In Orşova ne-am imbarcat pe alt vapor pentru *Turnu-Severin*, unde ajunserăm la 6 ore (după timpul ost-european adecă la 5 ore după timpul nostru centrul-european).

Călătoria pe vapor dela Belgrad până la Orşova e foarte plăcută. Intre pasageri pe clasa primă era şi conzulul austro-ungar din Brăila, cu doamna, doi copii şi cu o guvernantă, un Român din ţară cu nevastă-sa, eu cu nevasta şi copila şi alţi pasageri. Pe timpul dejunului amintitul domn Român ceru dela chelner în limba franţuzească să aducă dejunul. Băiatul n'a ştiut însă franţuzeşte şi în urmă i-s'a vorbit româneşte. La masă vis-à-vis de noi şedeà guvernanta cu copiii conzulului, şi după-ce a auzit, că chelnerul vorbeşte cu acel domn româneşte, l'a chemat şi i-a spus »aici să vorbească numai ungureşte sau nemţeşte«. Chelnerul s'a scuzat numai decât domnişoarei, că acel domn nu ştie alta limbă decât franţuzească şi românească, şi e silit să vorbească româneşte.

Când am auzit vorbele domnişoarei guvernante, m'am întrebat: dacă boierii din regat angajează pentru copiii lor bone şi guvernante care iubesc limba românească cu atât foc, şi apără limba ţării şi în apartamente pentru călătorii, cum o făcuse domnişoara aceea, cerând dela un chelner de vapor să vorbească numai ungureşte sau nemţeşte.

Intre cele multe frumuseţi cari se văd în călătoria dela Baziaş până la Turnu-Severin sunt Porţile-de-fer, insula Ada-Kaleh si Canalul-Dunării, care e artificial construit. Insula Ada-Kaleh e locuită de Turci, care prin tratatul dela Berlin e o bucată de pământ neutrală, iar siguranţa vieţii şi averii locuitorilor acestei insule e pusă sub scutul monarchiei noastre.

După revizuirea bagagiului şi paşaportului la agenţia vapoarelor din Turnu-Severin, plecarăm cu birja la gară. In oraş am observat grupuri de tineri streini, cari vizitau poate prima-dată acest oraş românesc.

La gară trebuià să mai aşteptăm sosirea trenului accelerat pentru Bucureşti. Pe peron, în restaurant şi foişor am căutat afişele expoziţiei dar în-zădar, nu era nici un singur exemplar.

Atunci mi-am dat seamă iarăşi, că Românii nu se pricep în a face reclamă.

Afişele expoziţiei ar fi trebuit să fie răspândite la toate gările şi agenţiile, hotelurile şi restaurantele mari din ţară şi străinătate.

In toată călătoria mea până la Bucureşti şi la Constanţa n'am găsit pe locuri publice afişele ezpoziţiei naţionale din Bucureşti. Dar în schimb am văzut în Bucureşti şi chiar în Constanţa în Biserica-Centrală şi cafenele, afişele »Expoziţiei internaţionale din Milano« în limba germană. Atunci mi-am dat seamă cât de mult păcătuim, când e vorba de lucrurile şi operele noastre. Nu că nu s'a îngrijit comisarul general al expoziţiei, dl dr. Istrati pentru răspândirea acelor afişe, ci din contră, dupăcum mi-a spus singur, a făcut toate, dar altora nu le-a convenit să se răspândească.

Deja la oara 9 seara se adunase la gara din Turnu-Severin multă lume, veniseră studenţi, Românii macedoneni cu profesorii lor, vr'o 70 persoane cari au vizitat oraşul, petrecuţi de Severi-

neni cu muzica orăşenească să plece la Bucureşti. La gară s'a încins o horă de tineri studenţi, şi era frumos să vezi pe studenţii macedoneni cu fesuri, între tinerii din ţară în port naţional.

La 9 ore şi 45 minute trebuia să plece acceleratul, dar despărţirea nu era uşoară de fraţii din Macedonia.

La sunetul muzicei româneşti porni trenul cu o întârziere de peste jumătate de oră. Intre nouii călători, observasem pe doi Români macedoneni, cu cari făcusem cunoştinţă anul trecut la Bucureşti, pe dl Vasile Diamandi, profesor la şcoala comercială din Salonic şi pe universitarul dr. Covata. (Va urma.)

Felurimi.

Pungaşi vestiţi. Pungăşia ştrengărească dela Köpenik reîmprospetează aventurile multor pungaşi vestiţi. Cu toate acestea mai mult seamănă afacerea dela Köpenik unei înşălătorii din Rusia ai cărei autori au rămas până în ziua de azi necunoscuţi.

Anul acesta — mulţi îşi vor aduce aminte — în luna Maiu 9 revoluţionari poloni erau ţinuţi ferecaţi în închisoarea Paviak dela Varşovia.

Ei erau destinaţi perirei, căci osânda la moarte se aşteptă cu siguranţă. Să fugă, la aşa ceva nici nu se gândeau, ştiindu-se sub paza călăului colonel Grüner, vestit pentru chipul cum ştia să tortureze pe prisonerii politici. Intre altele îi punea să sară de pe masă jos, în genunchi!

Intr'o seară, nainte de 10 oare, comandantul temniţei e chemat la telefon.

— Cine-i acolo, întrebă.

— Aici cancelaria escelenţei sale guvernatorului. Din porunca Es. Sale Vă comunicăm că peste un sfert de oară o să se prezinte la D-Voastră un căpitan, cu suita necesară, care are poruncă să transpoarte încă la noapte, în tăcere, pe cei 9 prisoneri politici polonezi. Vor fi duşi în Siberia. Deşi căpitanul va veni cu poruncă în scris, totuşi Escelenţa Sa ţine să vă anunţe şi pe această cale, pentru a luă măsurile necesare.

Ezact peste un pătrar de oară căpitanul de jandarmi se prezintă la temniţă şi îşi aşează în rând feciorii. Dete colonelului porunca în scris, luă în primire pe cei 9 prisonieri politici, îi duse jos unde-i aşteptă un tarantas (duba, trăsura de puşcărie), garda temniţei salută, căpitanul sări în şea, şi convoiul trecu d'alungul oraşului.

A doua zi dimineaţa, afară din oraş, pe malul Vistulei, găsiră tarantasul, gol, se înţelege, iar pe vizitiu ameţit şi sforăind de haina cloroformată ce-i puseseră în acel loc pe cap.

S'a aflat în urmă, că ordinul dat în scris era falzificat, că acel căpitan de jandarmi nu era căpitan, ci totul a fost o inscenare isteaţă a comitetului revoluţionar. Nici până în ziua de azi nu s'a dat nici pe urma prisonierilor scăpaţi, nici de îndrăzneţii lor mentori.

Concurs

Pentru ocuparea postului **de advocat-iurisconzult** *al institutului de credit şi economii »Ardeleana« din Orăştie (Szászváros)*, se escrie prin aceasta concurs cu termin *până la 20 Noemvrie 1906.*

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

a) Salar fundamental anual K. 4000·—, *b)* 20% bani de cartir K. 800·—, *c)* Din venitele cancelariei advocaţiale o tantiemă egală cu a directorului executiv, tantiemă, care în ultimii ani a variat între... K. 1200·— — 1300·—, *d)* din trei ani un adaos de salar de.. K. 300·— *e)* la exmisiuni diurnele regulamentare; *f)* drept de pensiune conform normativului special.

Doritorii de a ocupa acest post, au să dovedească că posed cvalificaţie legală şi că sunt Români.

Cererile au a se adresa la direcţiunea institutului »Ardeleana« în Orăştie (Szászváros).

Cel ales nu va puteà exercia praxa privată şi va aveà să-'şi ocupe postul în 1 Ian 1906.

Informaţiuni mai detailate se dau în cancelaria direcţiunii institutului.

Orăştie, din şedinţa plenară a direcţiunii, ţinută în 26 Octomvrie 1906.

Direcţiunea.

Economie.

Arad, 27 Oct. 1906.

O chestie socială.

(sb) Intr'una din şedinţele congresului bisericesc din Sibiiu s'a adus un conclus că absolvenţii şcoalelor comerciale, cari studiază teologia, nu vor puteà fi admişi la examen de cvalificaţiune pentru parochii de clasa I-ă ca absolvenţii de gimnazii ori şcoli reale, ci numai pentru parochii de cl. II.

Cu alte cuvinte diploma şcoalelor comerciale în teologii nu are aceaşi valoare cu cea a gimnaziilor şi a realelor, cum este privită în legile şcolare.

Fără de a ne întrebà dacă este ori nu de competenţa congresului de a face această clasificare între diplome, alta, decum o prevede legea, ne întrebăm care poate fi rostul acestei hotărâri?

A socotit poate congresul că pregătirile şcoalelor comerciale nu pot fi acomodate drept pregătiri prealabile pentru studiile sfintei teologii? Ar fi socotit bine, credem noi, dac'ar fi socotit aşa, dar atunci ne aşteptam la altceva: nu să le deschidă porţile seminariilor elevilor comerciali, puindu-i în inferioritate faţă de ceilalţi, ci să le închidă dinaintea lor, precum sunt închise şi cele ale facultăţilor universitare. In sfârşit cu totul altă menire urmăresc aceste şcoale şi pregătirea ce dau, se face în vederea acestei meniri, n'ar fi fost decât un conclus salutar din partea congresului, şi pentru teologii poate, pentru desvoltarea vieţii noastre economice române însă cu siguranţă, dacă prin o hotărâre de felul acesta ar fi pus capăt îndrumării tinerimei comerciale la carierele preoţeşti.

Congresul servia în chipul acesta şi o chestie socială de mare importanţă. Interesul societăţii româneşti este ca cei ce se dedică carierelor comerciale, să rămâie în comerciu, pe carierele de natură comercială, să se formeze odată şi această clasă a societăţii române, care va fi mai de mult folos şi bisericii.

In locul acesteia ce se întâmplă? Tinerii cu pregătiri speciale pentru carierele practice rătăcesc prin crângurile umbroase ale carierelor bisericeşti, iar preoţii înzestraţi cu cultura carierii lor îi vedem într'un nobil avânt de emulare spre aşa numita »activitate economică.«

Fiecare acolo unde nu-i este locul. Cui nu i-a bătut la ochi, fie numai ca defect de estetică, brânele albastre şi roşii la taraba şi teşgheaua băncilor?

Este bine aceasta? Cui foloseşte această activitate extraordinară a celor din cler pe »terenul economic?« Bisericii? Demnităţii lor de păstori sufleteşti? Binelui public? Aşezămintelor noastre financiare?

Congresul şi-a spus cuvântul că nu-i ţine pe tinerii comerciali de pregătiţi pentru carierele preoţeşti. Foarte bine. N'ar fi fost însă la loc, ca congresul să ne spună şi aceea, că crede-şi oare preoţii de pregătiţi pentru directoratele de bănci?

La aceasta n'a răspuns, deşi este o chestiune care de ani de zile se discută în public şi care îl priveşte în primul rînd. Aceasta însă nu ne împedecă pe noi *să deschidem o anchetă* şi să cerem părerile publicului mare asupra acestei chestiuni sociale de un interes, după părerea noastră, însemnat pentru viaţa noastră publică.

Răspunsurile ce ni-se trimit să fie cât se poate mai scurte şi concise.

Recolta porumbului în România.

Ministrul domeniilor voind a cunoaşte mai din vreme recolta porumbului, din anul acesta, a cerut informaţiuni marilor agricultori, rugându-i ca să comunice în mod aproximativ cât se speră a se obţineà din cultura porumbului.

După aceste informaţiuni, serviciul statisticei generale constată că aproape în toate judeţele, recolta porumbului va fi din cele mai abundente.

Cu deosebire în judeţele dunărene mijlocia de producţiune la hectar, este foarte ridicată, variind între 30—23 hectolitri la hectar.

In Moldova partea de şes, recolta este mult superioară celei mijlocii. Intru ceva mai slabă, se arată în judeţele de munte, iar în Dobrogea recolta este foarte bună.

Deşi datele comunicate până acum provin numai dela marii agricultori, cu toate acestea se poate spera, că mijlocia producţiunii ţării va atinge cifra de 20 hectolitri la hectar, aşa încât recolta totală a porumbului din anul acesta, va insuma peste 41 milioane hectolitri.

Calitatea porumbului este de asemenea mai peste tot excelentă.

Bursa de mărfuri şi efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 29 Octomvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie. 1907 (100—clgr.)	7·45 – 7.46
Secară pe 1907.	6·64 – 6·65
Orz pe 1907.	7·06 – 7·07
Cucuruz pe 1907	5·19— 5·20

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907	7·46— 7·47
Secară pe Aprilie 1907.	6·59— 6·60
Orz pe 1907	7·09— 7·10
Cucuruz pe 1907	5·18— 5·19

Poşta Administraţiei.

George Mătea, Kavásd. Am primit 7 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Martin Sdicu, preot T. Strázsa. Am primit 5 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Dumitru Dopp, Szász-Egerhegy. Am primit 10 cor. Abonamentul e plătit până la 1 Ianuarie 1907.

Redactor responsabil: **Sever Bocu.**
Editor proprietar: **George Nichin.**

Concurs.

La subscrisul în cancelaria notarială află numai decât aplicare *un practicant de notar* pe lângă un salar lunar de 90 coroane posticipative. Sunt preferiţi cei absoluţi de cursul administrativ.

Cugier (Kudzsir), 21 Octomvrie 1906.

Procopiu Herlea,
not. com.

A lua un leac

care are numai efect trecător, e tot aşa de fără scop, ca a da cu biciul într'un cal ostenit. Cu totul alt-cum e însă dacă iai un leac, cum e *Emulsiunea Scott,* care constă din cel mai bun oleu de peşte, combinat cu hipofosfiţi de var şi natron, şi care reînviorează repede întregul corp şi-l întăreşte în mod durabil, aşa că în scurt timp perde ori-ce aplicare spre slăbire şi procură sănătate robustă, energie nouă. Ca mijloc de întărire pentru copiii slăbuţi sau reconvalescenţi *Emulsiunea Scott,* e cu totului neîntrecută. Emulsiunea scott e incomparabil mai cu efect şi mai vindecătoare decât oleul obicinuit de ficat de peşte.

Pescarul cu batocul cel mare e semnul de garanţă pentru procedura veritabilă alui Scott.

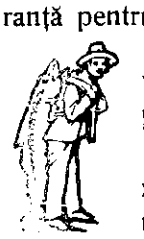

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o ştiucă mare».

Cu provocare la foaia aceasta şi trimiţindu-se *75 fileri taxă de timbru* trimite franco un model.

Dr. **BUDAI EMIL,** «*Városi Gyógyszertár*»
BUDAPEST, IV. Váczi utcza **34—50.**

Preţul unui flacon original C. 2·50
Se află în fie-care apotecă.

„INDUSTRIA“

BANCĂ INDUSTRIAL-ECONOMICĂ, SOCIETATE PE ACȚII — IN DEVA.

Concurs.

Inmulțindu-ni-se afacerile de bancă și pentru a corespunde avântului luat, escriu concurs

pentru al doilea contabil

sub acestea

condițiuni:

1. Până la 31 Decemvrie 1907, respective un an de probă contabilul ales de direcțiune e a servi pe lângă un salar anual de 1200 or. și ceva tantiemă din venitul curat anual.

2 Trecând un an de probă, spre mulțămirea băncii, direcțiunea îl recomandă adunării generale proxime, spre a fi ales definitiv cu salar urcat, carele crește din 5 în 5 ani, amăsurat desvoltării băncii și meritului prestat.

3. La ori ce exmisiune afară de Deva în cauza băncii ori în afacerile »Reuniunei a 2-a de înmormântare din Deva« prin filialele sale, astăzi 12, cari se tot sporesc, dela asigurările de vite ale băncii și alte afaceri de câștig extraordinare contabilul primește spese de drum și honorarele prescrise de director ori direcțiune.

4. La concurs se admit exluziv absolvenți ai școalei comerciale și cu praxă la vre-o bancă oarescare. Sunt preferiți contabilii, cari au atestate bune de praxă, cunosc toate 3 limbile din țară și au cunoștință din ori ce ram de economie.

5. Amăsurat statutelor, contabilul trebue a deveni proprietar a cel puțin 2 acții, depose la cassă, pe cari le poate replăti în condițiuni ușoare, statorite de direcțiune.

6. Intrucât contabilul ales nu ar corespunde, banca îl poate demite ori când și în decursul anului de probă, pe lângă abzicere de 30 de zile.

Dorința mea personală e, ca contabilul — întrucât va păzi strict ordinea de cassă, stabilită și controlată de mine — se șeadă în localul băncii grătuit. Despre aceasta direcțiunea va hotărî separat în conțelegere cu directorul și cel ales.

7. La 1 Decemvrie a. c. contabilul ales are a se prezenta negreșit la subscrisul pentru a-și începe funcțiunea. Directorul poate prelungi acest termin, la cerere motivată. Concursele și atestatele ori copiele autentice fără timbru de ori ce oficiu parochial sau institut de credit sunt a se trimite la adresa subscrisului director

până la 14 Noemvrie (Miercuri)

când se va ține o ședință extraordinară în cauza aceasta. Cel ales va fi telegrafic avizat și are a respunde imediat, dacă își va ocupa postul la 1 Decemvrie.

Din ședința direcțiunei »Industria«, ținută la Deva, la 28 Octomvrie 1906.

Directorul general,
August A. Nicoară, *m. p.*

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil.	porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	„ 5 „	„
„Pivnița“ de Emil Zola	Cor. 0·40	„ 5 „	„
„Cântarul declamator“	„ 0·50	„ 5 „	„
„Drepți de roană“	„ 1.—	„ 10 „	„
„Iar“ Const. Hodoș	„ 1.50	„ 10 „	„
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0.30	„ 3 „	„
„Cântecul Poporului“ T. Vuculescu	„ 1.—	„ 10 „	„

Nou

atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame

în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

In magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincie le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA
ARAD, strada Deák Ferencz nr. 2.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisescă banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2·40 Cor. In provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váczi-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— *Vânzătorilor dă concesiune.* —

Cel mai bun mijloc pentru stârpirea părului

e **„RASOLIN“**-ul

foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2·50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Unicul pregătitor

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váczi-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustarte. — **Numai** la mine se poate căpăta **»Școala« de cimbalmă,** după care poate învăță foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă **4** cor., a II-a **3** cor. **60** fil., a III-a **3** cor. **60** fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

Makó (casa proprie).

P. T.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților nostri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o de mai mult de 25 de ani **în Piața Andrássy nr. 20, în palatul Fischer Eliz,**

în strada József főherczeg nr. 11

casa MÜLLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin, ca cel de până acum, suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră clientelă cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea onor. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă

Kilényi C. és Tsa

„La plumbul vânăt“ — József főherczeg-ut nr. 11.

● In mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

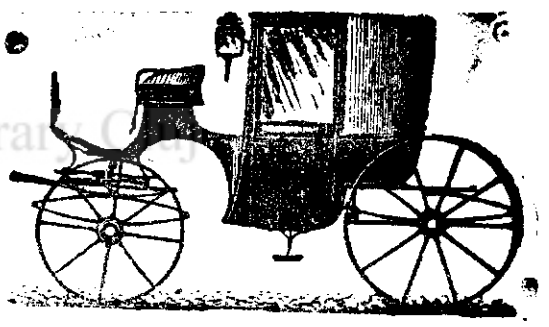

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4. (Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite

caruță noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.) .. .. ..

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Numai este încuietură de șezut!

S'a gătat cu durerea de stomacul și cu lipsa de apetit, dacă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce întărese stomacul:

Barátital.

O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 coroane: 1 sticlă 80 filerl.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra penturbărilor de stomach și contra lipsei de apetit numai bentura DTali „Barátital“ mi-a folosit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 10 sticle cu rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noemvre 1905.

Garami Zsigmond, dir la școala civilă

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Oficiua de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut SINGER și MINERVA.
Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut
PFAFF.

În magazin se află
mare asortiment de
gramofoane și plăci.
— Condiții de solvire foarte avantagioase. —

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

MARE OFICIUĂ DE DREGERE.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui
KOCH JENŐ
Budapest, V., Báthory-utcza 9.

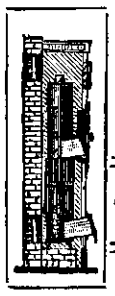

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familii, biserici, teatre, hoteluri etc.

Telefon 8—69.

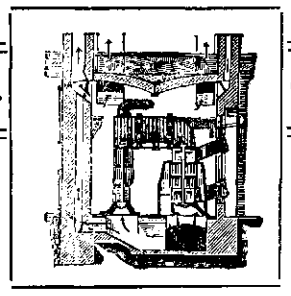

Telefon 8—69.

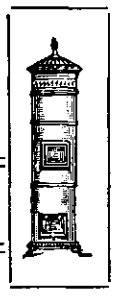

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Băile-Ercu-lane a lui **Dr. Arányi**
foarte renumit, ci ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă necondiționat și cu siguranță vindecă

! reuma, cursoarea și podagra. !

E recomandabilă la durere de mână, spate, pept, șele, lovitură, silă, scărțitură, durere de urechi, tunit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut cu îndrumare pentru întrebuințare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane. Sticlă de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui Dr. Arányi! Ori ce altele sunt falsificări tendențioasă. — Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comande prin poste pentru espediție și ladă se compută 40 fil. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expedează scutit de cheltuială în caz de trimitere înainte a sumei. —9

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Câștig lateral ușor și splendid.

Pentru familii și dame.

Nici la o casă să nu lipsească
originala mașină de împletit „STYRIA".

Preț-curenturi gratis.
Condițiuni avantajoase de plătire!

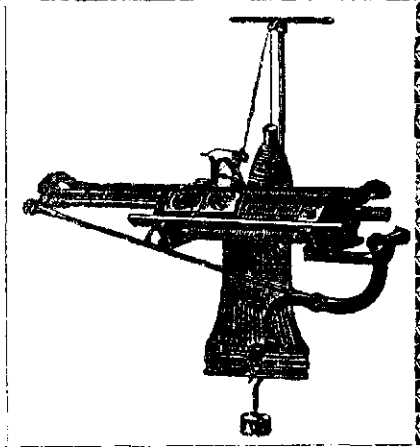

Reprezentanța executivă pentru Ungaria:

FOGL J. L.
BUDAPEST, VI., CSENGERI-UTCZA 54.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femee

cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifie

e alifia renumită „CORNELIA".

Aceasta alifie e cel mai bun medicament contra pistruilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. și nestricăcios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor.
Un borcan mare cu îndrumări . . 2 „

Sapunul Cornelia bucata 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana" a lui LESZKOVÁCZ MILETA, Ó-Verbász. (Bácska)
Magazin principal în Budapesta: Farmacia Török József, Budapesta, str Király nr. 12

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șase coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de postă.

Epistolele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

Acum s'a deschis! **Acum s'a deschis** **Acum s'a deschis!**

Bazarul din piața Szabadság

în nemijlocita apropriere de cafeneaua Pölzl.

Imi iau permisia a atrage atențiunea onoratului public asupra **bazarului meu din piața Szabadság** de nou deschis, unde se capătă pe lângă prețurile cele mai ieftine și calitatea cea mai bună, ca

jucării, obiecte de ornare, instrumente pentru fumat, marfă de piele etc.

Mare asortiment de ciorapi și frico.

Cerând sprijinul onoratului public, rămân cu deosebită stimă

ROSENBERG JÓZSEF, proprietarul bazarului din piața Szabadság, Arad.

Cel mai ieftin isvor de cumpărare! Comande din provincie efeptuesc prompt! Cel mai ieftin isvor de cumpărare!

Tipografia George Nichin, Arad.